

Příčiny úmrtí u pacientů s vybranými chronickými diagnózami

VERZE 2026-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Marek Lichter ¹ , Michaela Havlíčková ¹ , Jiří Jarkovský ¹ , Šárka Daňková ¹ , Daniel Klimeš ¹ , Jan Mužík ¹ , Martin Komenda ¹ , Ladislav Dušek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Recenzenti:	
Datum vytvoření dokumentu:	17.02.2026
Datum poslední aktualizace:	17.02.2026
Datum schválení pověření pro ochranu osobních údajů ÚZIS:	19.02.2026
Datum schválení poradou vedení ÚZIS:	24.02.2026
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	NR-06-36
Klíčová slova:	LPZ, List o prohlídce zemřelého, Databáze zemřelých, zemřelí, kapitola MKN-10, příčiny smrti, úmrtí z chronických příčin
EuroVoc:	úmrtnost
Citace:	Lichter M., Havlíčková M., Jarkovský J., Daňková Š., Klimeš D., Mužík J., Komenda M., Dušek L. Příčiny úmrtí u pacientů s vybranými chronickými diagnózami. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2026. Dostupné z: http://www.nzip.cz/data/2690-pacienti-umrti-priciny-vybrane-chronicke-diagnozy-otevrena-data . ISSN 2695-0340.
Datová sada dostupná na:	http://www.nzip.cz/data/2690-pacienti-umrti-priciny-vybrane-chronicke-diagnozy-otevrena-data
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Primárním cílem datové sady je poskytnout přehled o počtu zemřelých osob v České republice od roku 1994 po jednotlivých letech dle základních územních jednotek s rozlišením vybraných kapitol základních příčin smrti, a to specificky úmrtí z chronických příčin.

1.2 Základní informace

Datová sada je stratifikována dle roku úmrtí osoby, kraje bydliště, okresu bydliště a vybrané skupiny chronických příčin vedoucích k úmrtí. Výsledné počty udávají jak celkový počet zemřelých, tak počet zemřelých dle vybraných skupin chronických příčin. Data jsou poskytována od roku 1994 do posledního uzavřeného roku. Výsledky jsou vyjádřeny v absolutních počtech zemřelých.

Data vychází z evidence příčin smrti Českého statistického úřadu za osoby s trvalým či dlouhodobým pobytem v ČR. Základní příčina úmrtí je určena na ČSÚ dle podkladů předaných na Listu o prohlídce zemřelého (evidence ÚZIS).

1.3 Interpretace, informační hodnota a případné limity

Absolutní počty zemřelých umožňují základní orientaci v časovém vývoji úmrtnosti a v členění podle příčin smrti poskytují přehled o významných skupinách chronických onemocnění.

Interpretace dat a časových řad má jistá omezení spojená s výběrem základní příčiny smrti i s vykazováním příčin smrti na Listu o prohlídce zemřelého dle MKN-10. Pro správnou interpretaci dat je vhodné zohlednit metodické změny, ke kterým při tvorbě statistiky příčin smrti ve sledovaném období došlo.

1.4 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

1.5 Klíčová slova

LPZ, List o prohlídce zemřelého, Databáze zemřelých, zemřelí, kapitola MKN-10, příčiny smrti, úmrtí z chronických příčin

1.6 Klasifikace dle EuroVoc

úmrtí

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1x ročně za uzavřený kalendářní rok
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: 19 295
- Počet popisných atributů: 5
- Velikost: 1 099 kB

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datovou sadu je databáze zemřelých ČSÚ. Ta je vytvářena na podkladě dat z evidence List o prohlídce zemřelého, a je ošetřena legislativně zákonem č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) s účinností od 1. dubna 2012 a novelou vyhlášky č. 364/2015 Sb., kterou se mění vyhláška 297/2012 Sb., o Listu o prohlídce zemřelého, platná od 1. 1. 2016). Evidenci úmrtí ošetřuje také Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách a zpracování statistiky úmrtí pak Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě.

4 Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje agregovaná data s počty zemřelých osob v rámci kategorií roku úmrtí, kraje bydliště, okresu bydliště a vybrané skupiny chronických příčin.

5 Atributy datové sady

1. Rok úmrtí

- Název parametru: rok
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: kalendářní rok úmrtí osoby
- Možné hodnoty: v rozsahu od roku 1994 až do posledního uzavřeného kalendářního roku

2. Kraj bydliště osoby

- Název parametru: kraj_bydliste
- Datový typ: string
- Popis parametru: místo bydliště osoby podle krajů a v souhrnu
- Možné hodnoty: kódování krajů České republiky podle NUTS 3. Obsahuje speciální hodnotu „CZ0“ podle NUTS 1, která představuje celou Českou republiku

3. Okres bydliště osoby

- Název parametru: okres_bydliste
- Datový typ: string
- Popis parametru: místo bydliště osoby podle okresů a v souhrnu
- Možné hodnoty: kódování krajů České republiky podle LAU 1. Obsahuje speciální hodnotu „CZ0“ podle NUTS 1, která představuje celou Českou republiku

4. Kategorie chronického onemocnění

- Název parametru: kategorie_onemocneni
- Datový typ: string
- Popis parametru: kategorie chronického onemocnění podle vybraných diagnóz
- Možné hodnoty:
 - zhoubné novotvary – v rozsahu MKN-10: C00–C97
 - chronické respirační onemocnění – v rozsahu MKN-10: J00–J18, J20–J22, J40–J47, J96
 - diabetes mellitus – v rozsahu MKN-10: E10–E14
 - chronické onemocnění jater – v rozsahu MKN-10: K70–K77
 - demence a jiná degenerativní onemocnění – v rozsahu MKN-10: F01, F03, G30, R54

- chronické onemocnění ledvin – v rozsahu MKN-10: N17, N18, N28, I12, I13
- chronická neurodegenerativní onemocnění – v rozsahu MKN-10: G10, G20, G35, G122, G903, G231
- HIV/AIDS – v rozsahu MKN-10: B20–B24
- ostatní onemocnění – všechny ostatní nechronické příčiny

5. Počet zemřelých osob

- Název parametru: zemreli_pocet
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: zemřelé osoby podle stratifikace
- Možné hodnoty: suma počtu zemřelých osob